

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., профессор Лоханова Н.О.

“ ”

2018 p.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Облік і аудит»

за темою:

Облік і контроль основних засобів на прикладі МПП «Шлях»

Виконавець

студентка Центру заочної форми навчання
група 41

Краюшкіна Леся Георгіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Людмила Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	5
1.1. Визначення, класифікація, оцінка основних засобів у контексті вимог міжнародних та національних стандартів.	5
1.2. Первинна документація при проведенні операцій з основними засобами.....	13
1.3. Організація аналітичного та синтетичного обліку основних засобів.....	18
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	24
2.1. Загальна економічна характеристика МПП«Шлях».....	24
2.2. Особливості обліку стану та руху основних засобів на досліджуваному підприємстві.....	31
2.3. Проблемні питання організації обліку основних засобів та шляхи їх вирішення.....	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	41
3.1. Аналіз ефективності використання основних засобів: теоретичні та практичні аспекти.....	41
3.2. Методичні основи та діюча практика внутрішнього контролю основних засобів: напрями удосконалення.....	49
ВИСНОВКИ.....	9
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	2
ДОДАТКИ.....	6

ВСТУП

Відновлення темпів економічного зростання національного господарства Україні неможливо без підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази підприємств, в якій головним елементом виступають основні засоби. Від стану основних засобів залежить техніко-технологічний рівень виробництва, продуктивність праці, якість товарів та послуг, прибутковість підприємства, у зв'язку з чим зростають роль і значення обліку, аналізу та аудиту наявності, руху та використання основних засобів підприємства.

Актуальність теми. На сучасному етапі існуюча система обліку основних засобів не здатна в повній мірі задовольнити зростаючі інформаційні потреби управління. Часті та непослідовні зміни у законодавчих і нормативно-правових актах України, які визначають методологічні засади формування в обліку інформації про основні засоби, призвели до різного й неоднозначного тлумачення їхньої сутності. Теоретична й практична значимість обліку та аудиту основних засобів, недостатній рівень їх дослідження в системі управління вітчизняних підприємств обумовили вибір теми дослідження.

Питанням розвитку теоретико-прикладних аспектів обліку та контролю основних засобів присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, як: Н. М.Бондаренко, М. І.Бондар, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, Л. В. Гуцаленко, Г. Г. Кірейцев, М. В. Кужельний, В. Г. Лінник, Т. Б. Замрій та інших фахівців. Одержані ними в різний час результати, створюють загально необхідні умови для удосконалення системи керування основними засобами. Проте відсутність єдиного підходу до розуміння основних засобів в підсистемах обліку та контролю потребує уточнень та подальших досліджень.

Мета і завдання дослідження. Мета випускної роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних положень організації обліку і

контролю основних засобів, розробці шляхів їх вдосконалення. Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- дослідити теоретичні основи організації обліку: сутність та класифікацію, визнання та оцінку основних засобів у контексті вимог міжнародних та національних стандартів;
- розглянути первинну документацію при проведенні операцій з основними засобами та формування аналітичного, синтетичного обліку основних засобів;
- розкрити методичні та прикладні аспекти внутрішнього контролю;
- проаналізувати ефективність використання основних засобів на МПП «Шлях»;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку та контролю основних засобів.

Об'єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних і практичних засад обліку та контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах. Об'єктом дослідження є процес організації обліку та контролю основних засобів на МПП«Шлях»

Методи дослідження. Дослідження проводилося із застосуванням діалектичного підходу до вивчення сучасного стану необоротних активів на вітчизняних підприємствах. Теоретичним та методологічним підґрунтям дослідження є наукові розробки вітчизняних та зарубіжних фахівців. Для узагальнення різних аспектів обліку і контролю основних засобів використовувався метод синтезу, для їх деталізації – метод аналізу. За допомогою статистичного методу було виявлено динаміку показників стану, руху та ефективності використання основних засобів.

Інформаційна база дослідження. Використані законодавчі та нормативно-методичні матеріали органів законодавчої та виконавчої влади, статистична інформація, національні та міжнародні стандарти, наукові статті, монографії вітчизняних і зарубіжних економістів, засновницькі документи, облікові та звітні дані досліджуваного підприємства.

внутрішнього контрольного процесу; формування управлінської моделі та розподіл функцій посадових осіб.

Отже, ефективна політика внутрішнього контролю та низка заходів, спрямованих на покращення процесу контролю дасть змогу вдосконалити організацію та методику контролю основних засобів, підвищити їх інформативність і прогнозувати ефективність їх використання на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю основних засобів на досліджуваному малому підприємстві «Шлях», основним видом діяльності якого є надання транспортно-експедиційних послуг при перевезеннях вантажів переважно на території України.

Бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві у відповідності до облікової політики ведеться за допомогою програм: «1С: Підприємство. 8.2», «Банк-клієнт», «Me.doc».

Для досягнення мети в процесі роботи досліджено теоретичні основи організації обліку, зокрема: сутність та класифікація, визнання та оцінка основних засобів у контексті вимог міжнародних та національних стандартів.

Розглянута первинна документація при проведенні операцій з основними засобами та розкрито порядок формування аналітичного, синтетичного обліку основних засобів. Для ведення аналітичного обліку на підприємстві використовуються типові форми первинного обліку. На підставі аналітичної інформації формується синтетичний облік, дані з облікових регістрів використовуються для заповнення звітності.

З'ясовано, що в бухгалтерському застосовується прямолінійний метод нарахування амортизації об'єктів основних засобів, як найменш витратний за часом метод.

У процесі дослідження розглянута загальна економічна характеристика МПП «Шлях» та встановлено, що в звітному періоді відбувається зростання фактично всіх показників: дохід від реалізації послуг збільшився на 136,5% , загальна сума чистого доходу зросла на 150,4%. Одночасно збільшилися загальні витрати від господарської діяльності на 154,2%, зокрема, матеріальні затрати – на 172,2%. Фінансовий результат до оподаткування в 2017 році в порівнянні з 2016 роком збільшився на 123,5%, відповідно, збільшився і чистий прибуток, що є позитивною тенденцією.

В цілому фінансовий стан МПП «Шлях» на кінець досліджуваного періоду можна охарактеризувати як стійкий. Підприємство має потенціальні можливості для покращення бізнесу шляхом нарощування обсягів реалізації послуг, скорочення операційних витрат, більш швидкого розрахунку з контрагентами та, відповідно, зменшення терміну погашення банківських кредитів.

В процесі роботи проаналізована ефективність використання основних засобів на досліджуваному підприємстві. Аналіз здійснювався у декілька етапів, в процесі яких проведена оцінка структури, динаміки та ефективності використання основних засобів на підприємстві.

Результати аналізу показали, що на кінець періоду збільшилася питома вага основних засобів. Така позитивна динаміка уможлиблює відтворення основних засобів, сприяє їх оновленню, особливо активної частини, а також підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Зростання виробничих основних засобів у зіставленні з невиробничими також свідчать про позитивну динаміку зміни виробничих активів підприємства. Причому зростання питомої ваги активної частини є показником прогресивності структури основних засобів, підвищення технічної оснащеності підприємства.

Аналіз показників ефективності використання основних виробничих засобів, який проводився методом порівняння фактичного їх рівня за звітний період з аналогічними показниками попереднього періоду, показав, що зміна фондомісткості обумовлена різними темпами зростання обсягу реалізації і середньорічної вартості основних виробничих засобів їх активної частини. Факторами, які впливають на фондовіддачу основних виробничих засобів, є зміна частки активної частини фондів у загальній сумі основних засобів і зміна фондомісткості активної частини основних засобів.

В процесі роботи розкрито методичні та прикладні аспекти внутрішнього контролю основних засобів. Розглянуто основні етапи та елементи внутрішнього контролю операцій з основними засобами, зокрема:

об'єкти контролю, суб'єкти контролю, інформаційні джерела контролю, прийоми та методи контролю. Зазначено типові помилки, які найчастіше виявляються під час проведення внутрішнього контролю операцій з основними засобами, а саме:

- несвоєчасне оприбуткування основних засобів;
- невірне визначення первісної вартості об'єкта основних засобів;
- помилкові розрахунки амортизаційних відрахувань;
- некоректна кореспонденція рахунків при відображенні операцій з основними засобами;
- порушення процедури проведення інвентаризації об'єктів основних засобів;
- недотримання порядку документального оформлення господарських операцій з основними засобами тощо.

На підставі проведеного дослідження обліку і контролю основних засобів з метою їх удосконалення варто забезпечити на підприємстві ефективне функціонування служби внутрішнього контролю.

Здійснення таких заходів в подальшому покращить стан обліку та контролю операцій з основними засобами на вітчизняному підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіч В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти [Текст] / Віталій Бабіч // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - № 8. - С. 10-13.
2. Бондар М.І. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування / М.І.Бондар, В.В. Бабіч // Вісник ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ, 2011. - №1. - С. 33-34.
- 3.Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємстві / Н.М. Бондаренко, К.І. Бідняк // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2015. – Т. 20. Вип. 1/1. – С. 157-160.
- 4.Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємствах та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бондаренко, Ю. К Шачаніна // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/30.pdf
5. Відкрита Міжнародна інтернет-конференція "МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація "[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/formuvannya-pervisno%d1%97-vartosti-osnovnix-zasobiv-za-mizhnarodnimi-ta-nacionalnimi-standartami-perevagi-ta-nedoliki/>
- 6.Гейер Е.С. Організація бухгалтерського обліку / Е.С. Гейер, Ю.Д. Чацкіс, О.А. Наумчук, І.О. Власова. – К.: Центр учбової літ-ри, 2011. – 564 с.
- 7.Гнатенко Є.П. Економічний аналіз в управлінні діяльністю підприємств / Є.П. Гнатенко // Економічний аналіз. 2016. -. Том 26. № 1.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/jsui/bitstream/316497/13265/1/16.pdf>
- 8.Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук – К: «Центр учбової літератури». – 2014. – 496 с.

9. Єгарміна В. Внутрішній контроль: сучасність та перспективи / В. Єгарміна // Вісник податкової служби України. – 2013. – № 21. – С. 62-65.
10. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 – XIV від 16.07.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/go/929_014-00
11. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Замрій Т.Б. Міжнародна практика та вітчизняний досвід удосконалення обліку необоротних активів / Т.Б. Замрій // Науковий вісник Рівненського інституту «Україна». – 2010. – № 1. – С. 167–173.
13. Зверяков М.И. Теоретические проблемы формирования национальной экономической системы: монография / М.И. Зверяков. – Одесса: Астропринт, 2012. – 352 с.
14. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.
15. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства Фінансів України № 291 від 30.11.99р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
16. Китайчук Т.Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку / Т. Г. Китайчук // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 2. – 2012.
17. Кононова І. В. Процедура проведення внутрішнього аудиту основних засобів в акціонерних товариствах України / І. В.Кононова, Т. Ю. Випова [Електронний ресурс]. - Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD/Downloads/eui_2013_1_29.pdf].
18. Левицька Н.В. Ефективність використання основних засобів / Н.В. Левицька // Податкове планування. - 2011. - №3. - С. 45-51.
19. Левченко О.П. проблеми організації обліку основних засобів та шляхи їх вирішення. «Молодий вчений». - № 1.1 (41.1). - січень, 2017 р

Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/193.pdf>

20. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: наказ Міністерства фінансів України від 30.09. 2003 р. № 561 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dtkt.com.ua/documents/ukr/2003/46/46nov1.html>

21. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт за темою "Облік основних засобів" з навчальної дисципліни "Навчальна бухгалтерія" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" усіх форм навчання / укл. І. Г. Волошан, Г. П. Коц. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 48 с.

22. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджено Наказом Міністерства фінансів України 27.06.2013р. за № 635 [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» від 01.01.2012р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995р. № 352 "Про затвердження типових форм первинного обліку" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online.budstandart.com.ua/catalog/doc-page.html?id_doc=61805

26. Орлов І.В. Склад та структура основних засобів: порівняльний аналіз світового досвіду / І.В. Орлов, В.В. Бондарчук // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2012. – № 1. – С. 53–57.

27. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/

28. Попович В.І. «Облік основних засобів: порівняльний аналіз МСБО та ПСБО» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2012_721/41.pdf.

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р.,

зі змінами і доповненнями.[Електронний ресурс].– Режим доступу: / <http://zakon.rada.gov.ua>.

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: наказ Міністерства фінансів України № 163 від 7.07.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: наказ Міністерства фінансів України № 617 від 07.11.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 р. № 817. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

34. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік [текст] : навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарнік, К. Є. Нагірська. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 688 с.

35. Стадницький Ю.І. Амортизація основних засобів: класифікація підходів // Наука і економіка : науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2011. – Вип. 4 (24). – С. 72-78.

36. Чабанюк О.М. Економічний зміст основних засобів як об'єкта обліку і контролю / О.М. Чабанюк // Науковий вісник НЛТУ України. Збірник науково-технічних праць. – 2013. – Вип.23. 4. – С. 292-296.